

"Sóc un impostor"

Lluís Fernández (València, 1945), director de la Mostra de València. Va impulsar els primers bars del barri del Carme de València, va rodar les primeres cintes de cine maleït i va guanyar el premi Prudenci Bertrana amb 'L'anarquista nu', llibre que ha estat traduït a diverses llengües. Després d'uns anys a Barcelona, instat per Unió Valenciana, va assumir la direcció del festival cinematogràfic que aquests dies celebra la seua XV edició.

Periodista, hostaler, escriptor, decorador, realitzador cinematogràfic, relacions públiques... Hi ha una manera d'acotar-lo professionalment, senyor Fernández?

—Sí, com a director de la Mostra.

—Es una simplificació, no?

—És el que sóc ara. 24 hores al dia. L'escriptor no existeix. No m'agrada mesclar perquè els periodistes a València confonen. Les opinions que puga tenir com a periodista i escriptor se'm computen com a director de la Mostra. Per tant, a València sóc només director de la Mostra. I a Barcelona, en canvi, sóc periodista, escriptor i, a vegades, director de la Mostra. A València no es distingeixen els nivells de pertinença. Et prenen la paraula per on volen. Només sóc director de la Mostra i només vull parlar d'això.

—Es una simplificació de Lluís Fernández.

—És el treball pel que em paguen. Fa molts anys que no escric, ni faig cine, ni venc coca-coles...

—Es el seu passat.

—No sóc nostàlgic.

—Quan va descobrir que era singular?

—Què és singular?

—Distint.

—No em sent distint, sinó molt lligat a la societat i al meu entorn social.

—No sempre ha estat així.

—La singularitat sempre és exterior. Un no se sent singular, a no ser que siga un cretí. Són els altres, els que singularitzen la gent, perquè extrauen d'un conjunt i converteixen en una cosa que no té res a veure amb la realitat.

—El barri del Carme, se'l va inventar vostè?

—Jo hi vaig muntar el primer bar. No era una operació premeditada.

—Abans de vostè no era l'espai lúdic que és ara.

—No. Jo vaig muntar dos bars i després se'n van muntar més. I es va convertir en un lloc de copes, com se'n van convertir altres llocs de València. No hi havia intenció de fer un barri ni teníem consciència d'estar fent res molt especial. Al contrari: va costar molt de treball i es van ficar amb nosaltres perquè havíem deixat la universitat per muntar un bar. Això estava molt mal vist des de l'esquerra. Era burgès.

—Era alguna cosa més que un bar, no?

—Això ho van dir els altres, no nosaltres. Nosaltres volíem vendre coca-coles. Ens hi vam ficar per diners. I ho vam posar ben gran a la porta, perquè la gent que no pagava s'adonara que nosaltres sí que pagàvem les coca-coles. La gent es fa idees equivocades. Jo sóc molt

pragmàtic i no tinc pardals en el cap des d'abans dels vint anys. No hi ha mites. Els mites els creen per a consolar-se.

—Per Capsa 13 i Christopher Lee passava, larvat...

—El desastre d'avui?

—Això mateix.

—Els que hi passaven no han estat els més importants que han causat el desastre d'avui, però sí que n'hi havia alguns. Només un u per cent. La gran majoria no ha estat en política ni en res. Però no té importància. És com anar a Barrachina i preguntar si per allí passaven Tip y Coll. Ho vaig muntar per guanyar diners.

—Ho va aconseguir?

—Sí, en vaig guanyar bastants. Per a viure molt bé. Sempre n'he guanyat. El meu pare no em va donar ni un duro que no fóra per a estudiar arquitectura.

—Han canviat més els seus clients o vostè?

—Jo he canviat molt. No m'identifique amb la persona que era aleshores més que essencialment. Els altres, bfff... Per a mal, molta gent; per a bé, molt poca.

—Vostè ha deixat llast ideològic o ideologia sencera?

—No, la meua ideologia continua sent molt pareguda. No he variat, substancialment. El que passa és que les coses que aleshores deia no les volien sentir. Hi havia un problema de sordesa ideològica. No em volien sentir.

—I què deia?

—Les mateixes coses que ara.

—I què diu ara?

—Les mateixes coses que aleshores. Per què vols que em pronuncie ideològicament? La ideologia no és un valor estable, sinó mòbil. Va canviant. Però en la substància, es manté.

—Vostè no ha estat en l'esquerra?

—Mai.

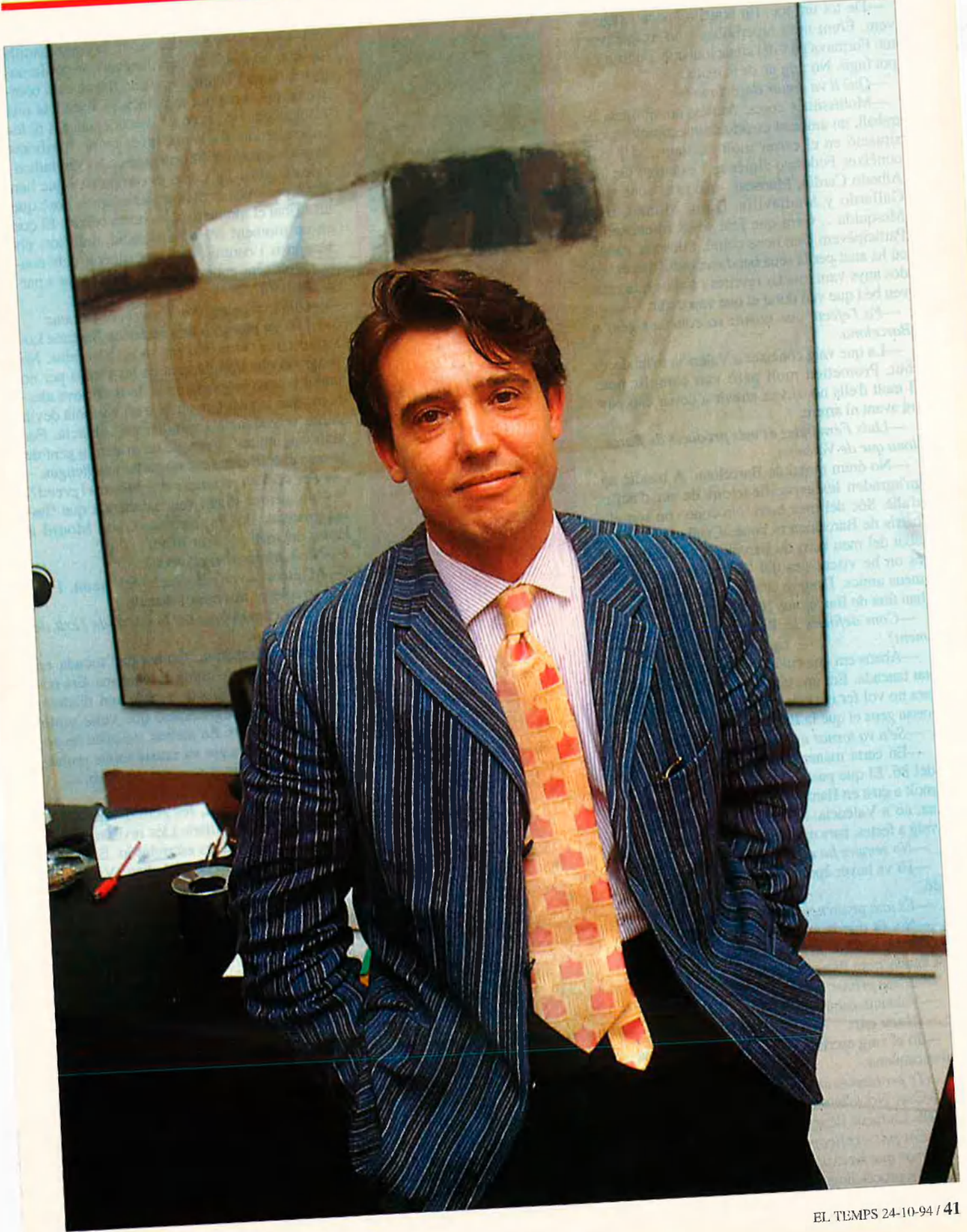
—És un mite.

—Totalment. Ni he fardat de lluitador anti-franquista. Les coses que vaig fer pertanyien a l'esfera de la meua llibertat particular. No m'he posat medalles ni he demanat càrrecs pel que se suposa que vaig fer. He estat en tots els llocs, i t'assegure que tots els que diuen que hi han estat no els vaig veure mai.

—Se'n va anar de València el 1976. Se li va quedar menuda o era menuda?

—Sempre ha estat menuda. Se'm va quedar provinciana, que és el que és. Una ciutat menuda, molt bonica, amb gent molt bona i gent molt roïna. El que passa és que el mitjà de treball era molt roïn.

—Se'n va anar o va fugir?

—De tot un poc. En aquella època exageràvem. Érem molt hiperbòlics i ho exageràvem tot. Formava part del situacionisme. Fugir no es pot fugir. No fuig un de si mateix.

—*Què li va donar Barcelona?*

—Moltíssimes coses. Amics, possibilitats de treball, un ambient creatiu molt estimulant, una situació en el carrer molt excitant... Hi vaig conèixer Federico Jiménez Losantos, Ocaña, Alberto Cardín, Mariscal —que ja el coneixia—, Gallardo y Mediavilla, Quim Monzó, Biel Mesquida... Gent que feia coses interessants. Participàvem d'un nexu comú, i després cadascú ha anat per la seua banda, com ha de ser. En dos anys vam muntar revistes i rotllos que estaven bé i que van durar el que van durar.

—*Fa l'efecte que només va conèixer gent a Barcelona.*

—La que vaig conèixer a València m'ha decebut. Prometien molt però van complir poc. I molt d'ells no es van atrevir a donar cap pas: ni avant ni arere.

—*Lluís Fernández és més producte de Barcelona que de València?*

—No érem ningú de Barcelona. A banda, no m'agraden les especificacions de ser d'ací o d'allà. Sóc del meu barri. No conec on són els barris de Barcelona ni conec Catalunya. No he eixit del meu barri de Barcelona, el del Pi, que és on he viscut des del 78 i és on vivien els meus amics. Després han anat anant-se'n o els han tirat de Barcelona. N'hi queden pocs.

—*Com defineix la Barcelona d'aquell moment?*

—Abans era una ciutat oberta i ara és una ciutat tancada. Era una ciutat que volia fer coses i ara no vol fer res més que el que fa. No m'interessa gens el que fa Barcelona ara.

—*Se'n va tornar a València per això?*

—En certa manera. Ja estava anant-me'n des del 86. El que passa és que a pesar de tot estic molt a gust en Barcelona. De fet visc a Barcelona, no a València. No isc d'aquest despatx. No vaig a festes, bars ni discoteques.

—*No sempre ha estat tan monacal.*

—Hi va haver èpoques que vaig ser molt pendó.

—*És una penitència a la seua joventut?*

—No, és que ja no m'interessa quasi res. Les poques coses que m'interessen les tinc a l'abast. A banda, com Picasso, no busque, trobe.

—*El seu primer llibre va ser en català...*

—Valencià-català.

—*Al seu gust.*

—Jo el vaig escriure en valencià, amb normativa catalana.

—*Té problemes amb això?*

—Cap. No m'interessa gens el valencià ni el català. La meua llengua materna és el castellà.

—*Em pot explicar el procés de seducció i desamor que ha experimentat en la llengua?*

—Tot procés lingüístic és un procés de seduc-

“L'anarquista nu eren cartes sense cap intenció de globalitat. Guanyar el Prudenci Bertrana va ser tot pura xamba, i em va fer reflexionar que la cultura catalana, i en general l'espanyola, estava molt malament. Si jo podia guanyar un premi, el podia guanyar qualsevol. Era un desastre.”

ció. I tot procés de seducció té la contrapartida de la desil·lusió. És una llengua que per la novetat, perquè la utilitzes d'una forma més complexa que la simple comunicació verbal, té tots els atractius de les coses desconegudes. I té les contrapartides d'allò que no és propi. Aleshores es vivia una certa eufòria quant a les reivindicacions lingüístiques, que jo compartia i que han servit per a consecucions fantàstiques, però que ha arribat el moment de les hores baixes. El que en un moment era reivindicació, amb tots els seus pros i contres, s'ha vist superat pels contres. I els seus contres no em van agradar a partir del 1978.

—*Quan va guanyar el Prudenci Bertrana.*

—I li van pegar un tir a Federico Jiménez Losantos en la cama. No em va agradar gens. No m'agrada que tiren la gent de les ciutats per no parlar la seua pròpia llengua. Jo defensava aleshores que la gent que parlava en valencià devia parlar en valencià i estudiar en valencià. Per això vaig lluitar jo, perquè no tiraren la gent de la seua pròpia ciutat per no parlar una llengua.

—*Per això no va anar a arreplegar el premi?*

—No, perquè ni em vaig assabentar que l'havia guanyat. Em va telefonar Quim Monzó a les set del matí per a dir-m'ho.

—*No li interessava el premi?*

—M'interessaven els diners del premi. I els vaig arreplegar tres mesos després.

—*Quina creu que va ser la causa de l'èxit de L'anarquista nu?*

—Potser la temàtica. Estava poc tocada en aquell moment, com diuen els catalans. Era novedosa, i els ingredients també eren diferents. També tocava una generació que volia sentir coses d'aquest tipus. En realitat, no m'ho he explicat mai. El llibre em va causar molts problemes, com el de plantejar-me ser escriptor.

—*Què volia ser?*

—En aquell moment, fer periodisme. Cine, televisió, escriure als diaris i les revistes. El llibre, vaig estar cinc anys escrivint-lo. Eren cartes sense cap intenció de globalitat. Va ser tot pura xamba.

—*Guanyar un premi de prestigi amb una pura xamba el va fer reflexionar en algun sentit?*

—Sí, que la cultura catalana, i en general l'espanyola, estava molt malament. Si jo podia guanyar un premi, el podia guanyar qualsevol. Era un desastre. Jo escrivia molt malament i no sé com em van donar el premi.

—*No té bon concepte de vostè com a escriptor.*

—Ni com a escriptor ni com a res. Sóc un impostor. Sempre m'he ficat en assumptes dels quals no sabia res.

—*Com conceptua la seua obra literària?*

—He escrit tres novel·les només. La primera no sé ben bé per què la vaig escriure. La segona, perquè em vaig plantejar si podia escriure'n una altra —no tots els que escriuen una novel·la

n'escriuen dues—. I la tercera la vaig plantejar perquè la segona m'havia suposat un treball molt costós de reaprenentatge en castellà. Jo no havia escrit mai en castellà. I volia que no tinguera cap relació ni amb la primera ni amb la segona. I ara se'm planteja de nou el problema. Escriuré una altra novel·la? No tinc vocació literària.

—Com fa el viatge d'Ajoblanco a l'univers d'Hola? Sense descompressió?

—No hi ha cap diferència entre Ajoblanco i Hola. Nosaltres reivindicàvem l'Hola.

—A qui es refereix quan diu "nosaltres"?

—A tots els que escrivíem en Ajoblanco. La nostra revista model era l'Hola. Els únics que ho van entendre eren Alaska i Almodóvar. Reivindicàvem el pop. I l'Hola és la revista pop per excel·lència. On ixen les petardes, vestits *curtis*, la revista *kitsch*...

Com no m'havia d'agradar l'Hola, si la llegia des de xiquet. Ara, la que més m'agrada és el Pronto. No he eixit en la seua portada i és la cosa que més lamente.

—Vostè s'ha guanyat també la vida escrivint per a revistes de moda.

—I de mobles. A la revista *Disco-Exprés*, que era molt dura, quan vaig entrar de director, vaig obrir una secció de moda. La dedicàvem a Travolta, que estava molt mal vist entre els rocers, a Francis Montesinos, a Antoni Miró...

—Era diversificació o insatisfacció?

—Són esferes d'interès. M'interessava molt la moda de menut. No d'una forma femenina però sí d'una manera diletant, com a persona que li agrada la roba bonica, la gent que vesteix bé.

—Parlem de cine, del que vostè va dirigir.

—No, perquè allò era un disbarat. Era roïnós, espantós. No era cine ni era res.

—La fallera mecànica (1975).

—Mai va existir. Va ser un acte situacionista.

—La xica del búnker (1976).

—Això sí que va existir. Era més graciós. La tinc encara.

—No s'exhibirà mai?

—No.

—Es in Exhibible?

—Home, una miqueta forteta, sí. L'última volta que la vaig exhibir va ser davant de Francisco Umbral i Luis García Berlanga, en la presentació de *L'anarquista* en castellà a Madrid, perquè Berlanga la volia veure. Hi havia un fatxa que va voler pegar-li un puntelló al projector i tirar-lo. I Umbral, acabada la projecció, va dir: "Yo, por esta imbecilidad, no

—És cert que la primera jaqueta color rosa de València la va dur vostè?
 —Totament fals. Et contaré la història. El meu pare, que era metge, va operar un senyor del Grau, la dona del qual tenia una tricotosa, i com sabia que jo volia fer-me un jersei, m'ho va dir. Vaig anar al carrer de Sant Vicent, em vaig comprar perló rosa i blau cel i li'l vaig dur a la senyora. Li vaig demanar un jersei amb el coll de punta blau cel i les vores blanques, i un de blanc i rosa amb el coll tancat i la bandera francesa al coll i les mànecues. I res, em deien maricó, però eren divins.

voy a ir la cárcel'. I se'n va anar.

—Hi havia una Videopresentació de L'anarquista nu.

—Això va ser per a provocar els catalans, però vaig provocar els valencians, curiosament. Els catalans són més moderns.

—Què era l'underground valencià? Porno indígena?

—Què va! L'únic que va fer un poc d'escàndol vaig ser jo. La resta no era porno ni semiporno ni porno tou. Era una imitació de Warhol i Morrissey; que ni tan sols havien vist, perquè els únics que ho havíem vist érem el meu soci i jo, que havíem estat a Nova York i a París. Puc assegurar que *Flesh* no l'havia vista ningú. Els únics models i referències que podien prendre eren les fotos que havíem posat a Capsa 13.

—Treballar per a Lizondo...

—És una pregunta capciosa, indigna d'un periodista. Cada moment històric té les seues coses. Una cosa és el que es feia quan tenies vint anys i una altra el que

fas quan ets un professional. Jo he treballat a TV3 amb Pujol, abans d'inaugurar-se. I no l'he votat en la meua vida. Ni estic d'acord amb la seua política.

—Amb la de Lizondo tampoc?

—Jo no sóc d'Unió Valenciana. I he treballat indirectament per al PSOE, perquè he publicat en *El País*.

—Ha pagat una factura molt cara per intentar ser un professional?

—Per exemple a TV3 ho vaig passar fatal.

—A l'Àngel Casas Show?

—S'hi deien unes imbecilitats com la copa d'un pi. Vaig dimitir dues vegades d'aquell programa perquè es prohibien coses. I la condició que jo li havia posat a Àngel Casas era que treballaria en el programa mentre no es prohibira a ningú. La primera vegada va dimitir tot l'equip. I la segona vaig dimitir jo, no m'ho van admetre i als pocs mesos vaig deixar el programa. Si treballa en un lloc he de tenir la suficient llibertat per a sentir-me a gust. Ara: si ve un tio a fer el manifasser des de dalt, no hi estic d'acord. I en la Mostra no em fa el manifasser ningú.

—Què era la Mostra quan la va assumir vostè?

—Un festival molt caspós. Sectari.

—Què és la Mostra ara?

—Ara intenta ser un festival de cine. Res més.

—Un altre mite: vostè havia tornat a València per a venjar-se.

—No és un mite: ho vaig dir jo.

—En què consisteix la venjança?

—Estar ací és la venjança. **Miquel Alberola**